

E-seminar: Zakonodajni postopek EU in sodelovanje javnosti

Senka Šifkovič Vrbica, maj 2017

Zakonodajni postopek in telesa EU, ki sprejemajo odločitve določa [Pogodba o delovanju Evropske unije](#) (poglavje 2). V zakonodajnem postopku se sprejemajo uredbe (zavezujoče in se neposredno uporabljajo v državah članicah), direktive (zavezujoče glede cilja, ki ga je treba doseči, nacionalnim oblastem pa prepušča izbiro oblike in metod za doseg) in sklepi (zavezujoči, če je naslovljena samo na določene subjekte, velja samo zanje). Zakonodajni postopek je lahko redni ali posebni. [Evropska komisija](#) (EK) svoje delo načrtuje z letnimi [delovnimi programi](#).

Redni zakonodajni postopek se začne na predlog EK, ki ga pošlje Evropskemu parlamentu in [Evropskemu svetu](#) (ES). Pred predložitvijo zakonodajne pobude je EK zavezana pripraviti oceno o morebitnem učinku na gospodarstvo, socialno varstvo in okolje ([Impact Assessment](#)). [Evropski parlament](#) (EP) sprejme stališče v prvi obravnavi in ga pošlje ES. Če ES odobri stališče EP, je akt sprejet v besedilu, ki ustreza temu stališču. Če ES ne odobri stališča EP v prvi obravnavi, sprejme svoje stališče in ga pošlje EP. EK obvesti EP o svojem stališču in sledi druga obravnava. Če akt ni sprejet, sledi spraven postopek - če obe instituciji soglašata s spremembami, lahko sprejmeta zakonodajni predlog, če pa se ne moreta sporazumeti, ga predložita spravnemu odboru. Če predlog tudi v spravnem postopku ni sprejet, se izvede še tretja obravnava. V zadnji obravnavi lahko tako ES kot EP preprečita sprejetje predloga.

Posebne postopkovne določbe veljajo v primerih ko poda zakonodajno pobudo skupina držav članic, Evropska centralna banka ali Sodišče EU. Zakonodajno pobudo pa lahko podajo tudi:

- državljani Evropske unije z [evropsko državljansko pobudo](#), to je s predlogom enega milijona državljanov predlagajo EK naj pripravi zakonodajni akt,
- fizične osebe, pravne osebe ali/in organizacije preko [peticije EP](#) posredujejo temu pritožbe ali zahteve v javnem ali zasebnem interesu glede vprašanj, ki zadevajo EU.

S sprejemom [Lizbonske pogodbe](#) v letu 2007 so bili nacionalni parlamenti prvič formalno vključeni v proces sprejemanja evropske zakonodaje. To ureja Protokol št. 1, ki je priloga Pogodbi o delovanju Evropske unije, ki določa, da mora EK nacionalnim parlamentom ob objavi poslati posvetovalne dokumente (zelene in bele knjige, sporočila), letni zakonodajni program in vse druge instrumente zakonodajnega načrtovanja ali politične strategije ter osnutke zakonodajnih aktov; EP mora nacionalnim parlamentom poslati osnutke zakonodajnih aktov, istočasno kot jih predloži ES in EK; ES pa mora poslati nacionalnim parlamentom osnutke zakonodajnih aktov, istočasno kot EP in EK. Protokol št. 1 nadalje določa poseben postopek za zgodnje opozarjanje (*early warning procedure*, ki omogoča, da nacionalni parlamenti preučijo skladnost zakonodajnih osnutkov EK in drugih institucij EU ter posredujejo svoja mnenja. Vsak nacionalni parlament lahko po posredovanju zakonodajnega osnutka poda obrazloženo mnenje (*reasoned opinion*), v katerem poda razloge, zaradi katerih meni, da predlog ni v skladu z [načelom subsidiarnosti](#). Ob zadostnem številu obrazloženih mnenj so pod določenimi pogoji in na predpisan način predvidene ponovne preučitve zakonodajnega predloga. Več informacij o sodelovanju slovenskega parlamenta z organi EU je dostopnih na [spletni strani Državnega zbora](#).

Skladno s Protokolom št. 2 EK, preden predlaga zakonodajni akt, opravi obsežna posvetovanja, na podlagi sprejetih splošnih načel in [standardov posvetovanja](#). Za posvetovanja je bil uveden portal [Vaš](#)

[glas v Evropi](#), preko katerega je možno sodelovanje javnosti s podajanjem mnenj o politikah EU in razprave o aktualnih vprašanjih, nadalje tudi pogovor z evropskimi voditelji na spletnem forumu. So pa tudi drugi načini sodelovanja. Nevladne organizacije pogosto sodelujejo in oblikujejo mnenja preko večjih mednarodnih mrež organizacij civilne družbe. Za lažje sodelovanje je EK oblikovala [seznam takih organizacij](#), po svojih predstavnikih v [Evropsko-socialnem odboru](#) in [Odboru regij](#).

Za preglednost sprejetih odločitev je vzpostavljena posebna spletna stran ([Transparency](#)), kjer je med drugim omogočen dostop do [registra dokumentov EK](#). Napotki za dostop do informacij javnega značaja pa temeljijo na [Uredbi Evropskega parlamenta in Sveta \(ES\) št. 1049/2001 z dne 30. maja 2001 o dostopu javnosti do dokumentov Evropskega parlamenta, Sveta in Komisije](#).